

УДК 330.88:338.46

Давидова О.Ю.¹, Брезгіна О.С.²

¹ д-р екон. наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків

² студ. гр. 6.02.241.010.21.2, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків

СТАН ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ ЧАС

Війна в Україні зумовила серйозні економічні та соціальні зміни, вплинувши на всі сфери бізнесу, зокрема й на готельно-ресторанну галузь [1].

Цей сектор в Україні завжди відігравав важливу роль у туристичному та економічному житті країни, сприяючи створенню робочих місць та формуванню позитивного іміджу на міжнародному ринку. Проте із початком бойових дій готелі та ресторани зіткнулися з численними проблемами: скороченням туристичних потоків, зниженням внутрішнього попиту та складнощами у забезпеченні безперервного функціонування. Деякі підприємства змушені були закритися, інші адаптувалися до нових умов через зміну бізнес-моделі та впровадження кризових стратегій. З початком війни одним із найбільш відчутних викликів для готелів і ресторанів стало різке скорочення внутрішнього та міжнародного туризму. Це призвело до зниження зайнятості готельних номерів, зменшення бронювань та доходів [2].

Фінансова нестабільність також стала серйозною проблемою для галузі. Коливання курсу гривні, зростання цін на товари і послуги, високі витрати на забезпечення безпеки суттєво вплинули на готельно-ресторанний бізнес [3].

Через значне підвищення вартості енергоносіїв підприємства готельно-ресторанного бізнесу стикаються з високими витратами на електроенергію, опалення та інші комунальні послуги. Збільшення собівартості змушує підприємства підвищувати ціни на свої послуги, що обмежує їхню доступність для населення. Додатково, готельно-ресторанний бізнес зазнав втрат через вимушену міграцію населення. Значна частина українців була змушена покинути країну, а інші переселилися до більш безпечних регіонів усередині країни.

Незважаючи на серйозні виклики, деякі готелі та ресторани адаптувалися до умов війни, запровадивши нові стратегії та формати роботи.

Одним із ключових напрямів адаптації підприємств готельно-ресторанного бізнесу до умов сьогодення стало перепрофілювання бізнесу для допомоги військовим, волонтерам та внутрішньо переміщеним особам. Багато готелів почали надавати свої номери як тимчасове житло для переселенців, а також співпрацювати з гуманітарними організаціями, надаючи приміщення для розміщення гуманітарної допомоги або організації центрів прийому. Ресторани, у свою чергу, почали організовувати польові кухні та доставляти безкоштовну їжу для військових, лікарень та переселенців [4].

Державна підтримка є надзвичайно важливою для виживання готельно-ресторанного бізнесу у воєнний час. Український уряд запровадив низку заходів для підтримки малого та середнього бізнесу, включаючи податкові пільги, зниження орендної плати для орендарів державної нерухомості та програми компенсації для бізнесів, які зазнали збитків. Після завершення воєнних дій готельно-ресторанний бізнес має великий потенціал для відновлення і зростання, особливо враховуючи перспективи відбудови України та розвиток внутрішнього туризму [3].

Війна в Україні стала важким випробуванням для готельно-ресторанної галузі, проте ця криза також продемонструвала здатність бізнесу до адаптації та стійкості.

Підприємства готельно-ресторанної сфери змушені шукати нові моделі функціонування, орієнтуючись на потреби суспільства у воєнний час. Адаптація до нових умов, зокрема через цифровізацію, соціальну відповідальність та інноваційні рішення, дозволила багатьом закладам продовжувати свою діяльність та підтримувати громаду. Державна підтримка та подальше відновлення економіки після завершення війни відіграватимуть важливу роль у поверненні готельно-ресторанного бізнесу до стабільності та створенні нових можливостей для розвитку.

Список використаних джерел

1. Іванов М. Державна підтримка бізнесу в умовах війни: податкові пільги та компенсації. *Бізнес та економіка України*. 2022. № 30(1). С. 14–28.
2. Сидоренко О. Відновлення готельно-ресторанного сектору після війни: потенціал і виклики. *Журнал післякризового розвитку*. 2022. № 12(1). С. 102–118.
3. Хоменко В. Вплив війни на готельно-ресторанний бізнес в Україні: виклики та перспективи. *Економічний аналіз України*. 2024. № 18(2). С. 23–37.
4. Давидова О. Ю. Формування системи адаптивного інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*: зб. наук. пр. / ХДУХТ. Харків, 2019. Вип. 1 (29). С. 195–207.